

INWESTYCJA

KOŚCÓŁ ŚW. URSZULI W UDANINIE

TEMAT

INWENTARYZACJA

ADRES

**UDANIN 90
Dz. Nr. 41, AM 2, obręb Udanin**

INWESTOR

**GMINA UDANIN
UDANIN 26
55-340 UDANIN**

JEDNOSTKA PROJEKTOWA

**ALEKSANDRA DONIEC
UL. PRZYJAŻNI 4K/19A
53-030 WROCŁAW**

DATA

06.2010

OPRACOWAŁ

mgr inż. arch. Aleksandra Doniec

PROJEKTOWAŁ

mgr inż. Zbigniew Andruchów
upr. bud. 17/85/Lw

A. CZĘŚĆ OPISOWA

I. OPIS TECHNICZNY	4
1. DANE OGÓLNE DOTYCZĄCE OPRACOWANIA	4
2. CHARAKTERYSTYKA OBIEKTU	4
Charakterystyczne parametry	4
Forma budynku	4
Ocena stanu technicznego budynku	5

B. CZĘŚĆ RYSUNKOWA

Nr rys.	Nazwa rysunku	Skala
01A	Rzut parteru	1:100
02A	Rzut na wysokości okien	1:100
03A	Rzut wieżby	1:100
04A	Rzut dachu	1:100
05A	Przekrój A-A	1:100
06A	Przekrój B-B	1:100
07A	Przekrój C-C	1:100
08A	Przekrój D-D	1:100
09A	Elewacja południowa	1:100
10A	Elewacja zachodnia	1:100
11A	Elewacja wschodnia	1:100
12A	Elewacja północna	1:100

I. OPIS TECHNICZNY

1. DANE OGÓLNE DOTYCZĄCE OPRACOWANIA

rodzaj dokumentacji	inwentaryzacja
pierwotne przeznaczenie pomieszczeń	kościół
inwestor	Gmina Udanin Udanin 26 55-340 Udanin
adres budowy	Udanin 90, gm. Udanin, obręb Udanin Dz. nr ewid. 41 AM-2

2. CHARAKTERYSTYKA OBIEKTU

Charakterystyczne parametry

Dane powierzchniowe dotyczące całego budynku

Powierzchnia użytkowa budynku	292,92 m ²
Powierzchnia zabudowy budynku	414,94 m ²
Powierzchnia działki objętej opracowaniem	2963,67 m ²
Ilość kondygnacji naziemnych	1 (wieża -6)
Ilość kondygnacji podziemnych	0
Wysokość budynku	19,76 m
Kubatura	3665,3 m ³

Forma budynku

Kościół zorientowany, jednonawowy. Bryła rozczłonkowana. Prezbiterium i nawa kryte dachem dwuspadowym, prezbiterium niższe i węższe od nawy. Wieża od zachodu wsparta dwiema ukośnymi przyporami, nakryta dachem namiotowym. Od północy 1-kondygnacyjna, dobudowana do prezbiterium zakrystia nakryta dachem 1-spadowym, niższa niż prezbiterium. Od południa niewielka kruchta nakryta daszkiem 3-spadowym.

Wnętrze nawy w układzie salowym, od południa w ścianie 3 otwory okienne jednostronnie rozglifione do wewnątrz, zamknięte łukiem półkolistym. Od strony zachodniej drewniana empora muzyczna wsparty na 2 słupach. Bariera empory podzielona w pionie szeregiem profili listew. Pod emporą otwór wejściowy na wieżę, zamknięty łukiem odcinkowym.

- Fundamenty i ściany kamienne, częściowo ceglane. Przy wykroju otworów drzwiowych i okiennych otynkowane.
- Sklepienia i stropy - w nawie współczesny belkowy z wypełnieniem deskowym, w prezbiterium sklepienie krzyżowe, dwuprzęsłowe, w zakrystii kolebka kamienna o wysokiej strzałce, wszystkie kondygnacje wieży przekryte są stropami drewnianymi
- Więźba dachowa – wszystkie dachy o konstrukcji drewnianej, ciesielskiej, kryte dachówką ceramiczną karpiówką w koronkę. Nad wieżę dach stożkowy, 4-spadowy ze słupem w środku, na szczycie którego osadzony jest stalowy

krzyż. Nad nawą dach wieszakowy dwuspadowy, do którego podwieszony jest strop nad nawą. Nad zakrystią dach pulpitowy, podparty z obu stron na ścianach i środkiem na sklepieniu. Nad prezbiterium więźba płatwiowostolcowa z 2 rzędami stolców, nad kruchtą więźba 3-spadowa krokwiowo-jętkowa.

- Posadzki i podłogi – posadzka nawy i prezbiterium z płytek ceramicznych czarno-białych w układzie rombowym, w zakrystii i kruchcie posadzka ceglana
- Schody - na emporę muzyczną prowadzą policzkowe schody drewniane. Poszczególne kondygnacje wieży połączone są schodami drewnianymi, drabiniastymi.
- Okna - wysokie zamknięte półkoliście (nawa, wieża i kruchta) i ostrołucznie (prezbiterium), prostokątne (zakrystia), owalne (wieża). Resztki stolarki okiennej w oknach nawy 4-poziomowej, 8-polowej, z półkolistym nadświetleniem z 3 promieniście biegnącymi szczeblinami, wyznaczającymi 4 pola
- Drzwi – o wykroju półkolistym (drzwi kruchy, stolarka wtórna) i łuku dwuramiennego (do zakrystii), zfazowanego w narożach

Ocena stanu technicznego budynku

Oceny stanu technicznego budynku dokonano na podstawie wizji lokalnej, archiwalnej dokumentacji technicznej trwałego zabezpieczenia kościoła oraz badań stratygraficznych wykonanych w kwietniu 2010 r.. Ogólnie stan budynku jest zły i wymaga przeprowadzenia prac remontowych.

Podstawowym budulcem murów zewnętrznych były złomy granitu, piaskowca, łupki oraz budulec ceramiczny w formie cegieł. Mury łączono na mocną zaprawę wapienno-piaskową, z gruboziarnistym wypełniaczem o zróżnicowanej granulacji – piaskiem rzeczonym o znacznej zawartości związków żelaza, o czym świadczy żółta lub różowo-żółta barwa. Użyte do sporządzenia zaprawy wapno nie było dokładnie przesiewane, o czym świadczą białe grudki różnej wielkości, widoczne w całym obszarze wzniesionych murów. Cegła występuje przy obramowaniach okien oraz jako materiał dowolnie użyty w murach. Ta różnorodność użytych do wznoszenia murów obwodowych materiałów jednoznacznie pokazuje, że w okresie rozbudowy, w II połowie XVII wieku, zakładano eksponowanie murów zewnętrznych jako powierzchni tynkowanych. W licznych odkrywkach widać, że pierwotny tynk, w zróżnicowanej grubością warstwie, nakładany był z narzutu wypełniającego wgłębienia pomiędzy elementami murowanymi z różnorodnych gatunków kamienia i cegły. Warstwa tynku, który narzucany był w grubości od 1cm do 5-7cm mocno wiązała się z kamienno-ceglanym podłożem poprzez zagłębienia pomiędzy użytymi do budowy ścian nieforemnymi materiałami. Otrzymana w ten sposób powierzchnia była nierówna i chropowata. Grubość narzutu była zmienna, ponieważ korygowała nierówności ułożonych ze złomów muru kamiennego. Kolejna warstwa zaprawy wapienno-piaskowej o średnioziarnistym wypełniaczu, która zatarto całą powierzchnię ścian zewnętrznych stanowiła warstwę łagodzącą fakturę porowatego, spodniego tynku.

Pozostałe elementy wystroju architektonicznego takie, jak opaski okienne są gładze. Były one po wstępnym opracowaniu bielone, zaś ściany wyłącznie bielone. Podokienniki ceglane.

Gruba warstwa wypraw ulegała z czasem spękaniu, uszkodzenia te prowadziły do destrukcji wypraw, narażonych na oddziaływanie warunków atmosferycznych. Powłoki zewnętrzne były reperowane powierzchniowo poprzez nakładanie nowych

warstw zaprawy wapienno-piaskowej. Późniejsze reperacje tynków, które zachowały się do naszych czasów wykonywane były z użyciem spoiwa cementowego. Ze względu na zły stan zachowania wcześniejszych tynków, należy wszystkie te nawarstwienia usunąć i pokryć ściany nowym tynkiem.

Powierzchnie ścian wewnątrz kościoła są również silnie zniszczone. W wyniku oddziaływania czynników atmosferycznych (zaciekania przez uszkodzony dach i okna, podciągania wilgoci od gruntu) górne partie ścian nawy, wzdłuż stropu oraz przy posadzce pozbawione są wypraw. Struktura tynków osłabiona – rozwarstwiają się i osypują. Na powierzchniach przebarwienia od wody, przemycia i zabrudzenia. Mury wilgotne, ale nie ma widocznych śladów ataku mikroflory. Rozstępujące się, spękane mury obwodowe ustabilizowano ściągami. Kruchta północna również wzmocniona ściągami, a jej ściany wschodnia i zachodnia współcześnie przemurowane. Wszystkie wewnętrzne ściany kościoła wymurowano z kształtowanego łupka zapewniającego mniej fakturalną i bardziej zwartą, niż na murach zewnętrznych powierzchnię. Wstępne wyrównanie zapewnia gruboziarnisty, wapienno-piaskowy narzut, na którym leży oryginalna twarda, bardzo gładka, ale falująca, różowawa (zawartość żelaza w piasku) zaprawa wapienno-piaskowa, pokryta grubą wapienną pobiałką. Na pobiałce położono ugier. Sklepienie prezbiterium, łącznie ze spływami utrzymane w jasnej szarości. Ze względu na występujące zniszczenia, ubytki tynków były wielokrotnie uzupełniane zaprawami przeważnie wapienno-piaskowymi różnej grubości i o różnej granulacji, a powierzchnie pokrywano pobiałkami lub rozbielonym ugiem. Bardzo zły stan zachowania, wtórnych przeważnie nawarstwień, kwalifikuje je do usunięcia. W obiekcie nie występują strefy chronione.

W dokonanych przy okazji poprzedniego remontu odkrywkach fundamentów na styku wieży z nawą od strony południowej i na styku prezbiterium i zakrystii od strony wschodniej (elewacji wschodniej) odkryto posadowienie ścian. Ściany wieży (później dobudowanej) i zachodnia ściana nawy posadowione są w przybliżeniu na jednym poziomie około 1,30m, poniżej posadzki nawy. Obudowa zewnętrzna wieży posadowiona jest około 1,0m poniżej poziomu posadzki nawy. Na odkrytej ścianie fundamentowej wieży i późniejszej jej obudowie nie stwierdzono żadnych odsadzek zewnętrznych. Na zachodniej ścianie nawy około 55 cm powyżej poziomu posadowienia stwierdzono odsadzkę zewnętrzną szerokości 15-20 cm. Pod ścianą prezbiterium zakrystii występuje ciągła (bez dylatacji jak wyżej) ściana fundamentowa o wysokości 80cm, posadowiona około 1,20 m poniżej posadzki prezbiterium i nawierzchni terenu.

Ściany fundamentowe zbudowane są z kamieni łamanych, na zaprawie wapiennej, w sposób jak ściany nadziemne. Ściany nawy i prezbiterium posadowione są w miejscach odkrywek na glinie piaszczystej, zwartej. Ściany wieży zbudowane są na grobach, w gruncie częściowo przekopanym, w którym znajdują się kości grzebanych tam zmarłych. W żadnej odkrywce nie stwierdzono wody gruntowej.

Prezbiterium i zakrystia są sklepione, nawa, kruchta i wszystkie kondygnacje wieży przekryte są stropami drewnianymi zachowanymi dotychczas w różnym zakresie i stanie technicznym. Prezbiterium przekryte sklepieniem krzyżowym ukształtowanym w cegle, z wypełnieniami z łupka. Spływy sklepienne czteroboczne, odcięte prostopadłe od ściany. Łuk tęczy również wyprowadzony w cegle. Sklepienie nad prezbiterium zachowane jest w dobrym stanie. Kolebkowe sklepienie nad zakrystią całkowicie pozbawione tynku. Strop nad nawą pozbawiony podsufitki, pozostało deskowanie od strony strychu. Nad kruchtą brak stropu, odkryta

konstrukcja dachu. Stropy w wieży zachowane w zadowalającym stanie technicznym. Deskowanie częściowo spękanе, górną lokalnie przegniłe.

Przy ścianie zachodniej nawy znajduje się empora muzyczna o konstrukcji drewnianej. Słupy i konstrukcje belkowe zachowane są w dobrym stanie, deskowanie niemal w całości zerwane.

Wszystkie dachy o konstrukcji drewnianej, ciesielskiej, kryte dachówką ceramiczną karpiówką w koronkę. Nad wieżą dach stożkowy, 4-spadkowy ze słupem w środku, na szczycie którego osadzony jest stalowy krzyż. Lokalnie występują ubytki w pokryciu. Nad nawą dach wieszakowy dwuspadowy, do którego podwieszony jest strop nad nawą. Nad zakrystią dach pulpitowy, podparty z obu stron na ścianach i środkiem na sklepieniu.

Na chór prowadzą policzkowe schody drewniane. Poszczególne kondygnacje wieży połączone są schodami drewnianymi, drabiniastymi. Zarówno schody, jak i podłoga poszczególnych kondygnacji znajdują się w stanie niezadowalającym i ze względu na bezpieczeństwo użytkowania, wymagają wymiany.

Dotychczas zachowała się renesansowa krata stalowa w oknie zakrystii na elewacji wschodniej i częściowo stolarka w oknach nawy i prezbiterium. Kratę należy oczyścić i zabezpieczyć przed korozją. Stolarka, ze względu na zły stan techniczny wymaga całkowitej wymiany przy zachowaniu pierwotnej formy.

Posadzka ceramiczna w nawie i prezbiterium zniszczona, z licznymi ubytkami.

Rynny i rury spustowe ogólnie w stanie zadowalającym, jednak ze względu na wiek i konieczną wymianę pokrycia dachu, należy przewidzieć wykonanie nowych elementów.

Dokumentacja fotograficzna:

fol.1 Elewacja wschodnia i południowa

fol.2 Elewacja zachodnia i południowa

fol.3 Elewacja wschodnia i północna

fot.4 Wejście do kościoła – przedsionek

fot.5 Zakrystia

fot.6 Wnętrze przedsionka

fot.7 Wnętrze nawy, widok na empore

fot.8 Wnętrze prezbiterium

fot.9 Wnętrze zakrystii

fot.10 Sklepienie prezbiterium

Opracował:

mgr inż. arch. Aleksandra Doniec

Projektował:

mgr inż. Zbigniew Andruchów